

POVOLANÍ K JEDNOTE

Efezským 4, 1 – 6:

Vyzývam vás teda ja, väzeň v Pánovi, aby ste žili hodne toho povolania, ktorým ste boli povolaní, so všetkou pokorou a miernosťou, s trpezlivosťou, znášajúc jeden druhého v láske a usilujúc sa zachovávať jednotu Ducha vo zväzku pokoja. Jedno je telo a jeden Duch, ako ste aj boli povolaní k jednej nádeji svojho povolania. Jeden je Pán, jedna viera, jeden krst. Jeden je Boh a Otec všetkých, ktorý je nad všetkými, skrze všetkých a vo všetkých.

Milí bratia, milé sestry
v Pánovi Ježišovi Kristovi,

Zrejme ste to spozorovali aj vy. Svet, v ktorom žijeme je akoby roztrhaný na kusy. Vojny rozdeľujú národy. Spoločnosť sa polarizuje, ľudia sa delia "nás" a "ich". Vidíme, ako sa štiepia

politické hnutia, ako sa rozdeľujú cirkvi, ako sa rozpadajú rodiny... Hojnou mierou prilievajú olej do ohňa rôzne médiá, najmä sociálne médiá, ktorých pôvodnou úlohou bolo ľudí informovať, spájať a najmä učiť kriticky myslieť. Namiesto toho cielene

vytvárajú bubliny, v ktorých sa stretávame len s takými názormi, ktoré podporujú naše tvrdenia a ktoré demonizujú tú druhú stranu. Tento duch rozdeľovania prenikol aj do cirkvi. Denominačné spory, teologické konflikty, kultúrne vojny rozdeľujú telo

Kristovo. Niekedy sa zdá, že máme viac energie na to, aby sme zdôrazňovali naše rozdiely, než na to, aby sme hľadali to, čo nás spája. Možno je to tak preto, lebo rozdeľovanie je jednoduchšie ako zjednocovanie. Ľahšie je poukázať na to, v čom sa ten druhý mylí, ako vyvinúť úsilie a hľadať spoločnú pôdu. Je výhodnejšie vytvoriť si vlastnú skupinu "správne zmýšľajúcich", ako pracovať na pochopení tých, ktorí vidia svet inak. Viac zadostučinienia pociťujeme pri pocite morálnej nadradenosti nad "tými druhými".

Ale my sme predsa len boli stvorení inak. V hĺbke našich srdc sa ukrýva hlbšia túžba - túžba po spojení, po porozumení, túžba po vzťahu, túžba po jednote. Chceme niekam patriť; byť súčasťou niečoho väčšieho než sme my sami.

Vidíme to v sociálnych hnutiach, ktoré hľadajú spravodlivosť, v environmentálnom aktivizme, ktorý volá po starostlivosti o našu spoločnú planétu, dokonca

aj v populizme, ktorý sľubuje návrat k "jednote národa".

V našom akademickom prostredí sa toto napätie prejavuje osobitne ostro. Na jednej strane oslavujeme rozmanitosť pohľadov, kritické myslenie, akademickú slobodu. Na druhej strane túžime po komunite, po zmysle, po spoločnom ciele. Niekedy sa naše debaty a semináre menia na intelektuálne súboje, kde cieľom nie je hľadanie pravdy, ale porážka oponenta, dekonštrukcia, priam deštrukcia jeho názoru.

Dnes sme sa zhromaždili nielen ako akademici, ale predovšetkým ako kresťania.

Nechceme skúmať Boha ako objekt, ale chceme sa stretnúť so živým a mocným Trojjediným Bohom – v Jeho Slove a vo sviatosti Večere Pánovej. Jeho Slovo nám predkladá text, ktorý je ako balzam pre roztrhaný svet - text o jednote, ktorá nie je utópiou, ale realitou. Text, ktorý nehovorí o jednote, ktorú musíme vytvoriť, ale o jednote,

ktorú dostávame ako dar a máme ju zachovať.

Akademická excelentnosť a kresťanská láska totiž môžu ísť ruka v ruke. Lebo teológia nie je len o tom, čomu veríme, ale aj o tom, ako žijeme pred Bohom ako spoločenstvo viery – ako žijeme jeden s druhým. Chceme byť teológmi, ktorí nielen hovoria o jednote, ale ju aktívne žijú.

1. Hodnosť povolania a život v súlade s Božou vôľou (v. 1)

Apoštol Pavol, väzeň Rímskej ríše nás vyzýva:

„Vyzývam vás teda ja, väzeň v Pánovi, aby ste žili hodne toho povolania, ktorým ste boli povolaní, so všetkou pokorou a miernosťou, s trpezlivosťou, znášajúc jeden druhého v láske a usilujúc sa zachovávať jednotu Ducha vo zväzku pokoja.“

Aj ako väzeň, nevzdáva sa svojho povolania – byť Kristovým svedkom, nositeľom Jeho Evanjelia. Aj my sme povolaní byť nositeľmi Evanjelia. My, pedagógovia, sme povolaní nielen odovzdávať vedomosti, ale svedčiť o živom Bohu. A vy, študenti, neprichádzate sem len získať diplom, ale tiež formovať

vašu vieru pre službu Kristovej cirkvi.

Čo to znamená - žiť hodne povolania v našom akademickom kontexte?

Našou prvotnou vernosťou nie je akademická móda či intelektuálny trend, ale **Božia pravda zjavená v Kristovi**. To neznamená intelektuálny fundamentalizmus, ale hlbokú úctu k Písmu ako normatívnemu prameňu našej reflexie. Keď študujeme dejiny cirkvi, nerobíme to len ako historici, ale ako ľudia, ktorí chcú porozumieť tomu, ako Duch Svätý viedol Boží ľud cez storočia. Keď skúmame systematickú teológiu, nepracujeme len s abstraktnými koncepciami, ale s pravdami, ktoré formujú náš život a službu. Naše bádanie nie je samoučelné. Teológ nepíše články len pre akademické uznanie, ale aby slúžil Cirkvi Božej. Študent teológie sa nepripravuje len na profesiu, ale na službu.

Teologické vzdelávanie nie je len intelektuálny proces, ale je to tiež duchovný rast, duchovné formovanie osobnosti. Znamená to, že naše štúdium nás má meniť - formovať, nielen informovať. To znamená, že

súčasťou nášho povolania a poslania je aj modlitba, život v spoločenstve viery a aktívna služba blížnemu. Naším poslaním je vytvárať jednotné spoločenstvo v Kristovi.

2. Cnosti jednoty - konkrétne prejavy v akademickom komunite (v. 2-3)

Pavol vymenúva štyri základné cnosti, ktoré sú pre jednotu spoločenstva potrebné. Nie sú to len abstraktné ideály, ale veľmi praktické postoje, ktoré formujú náš každodenný život:

Pokora (tapeinofrosyne)

V akademickom prostredí môže byť práve pokora najväčšou výzvou. Vedomosti môžu viesť k pýche, uznanie k namyslenosti. Ale skutočne poctivé štúdium teológie nás vedie k hlbšej pokore pred nekonečným tajomstvom Boha. Pre nás, pedagógov, to môže znamenať, že niekedy je tou najsprávnejšou odpoveďou na otázku študenta – neviem. Áno, aj my častokrát musíme v pokore uznať hranice svojho poznania. Pre vás, študentov, to môže

znamenať niečo veľmi obdobné – pokora znamená priznať si, že ak niečo neviem, môžem sa pýtať toho, kto vie viac. Znamená to rešpektovať tých, ktorí majú poznania a skúsenosti o čosi viac. Pre celé naše spoločenstvo to znamená, že naše chápanie Boha je tu, na tejto Zemi vždy čiastočné (1Kor 13,12). Že každý člen spoločenstva môže vidieť tie aspekty pravdy, ktoré nám unikajú.

Miernosť (praotes)

Toto slovo označuje kontrolovanú silu, moc, ktorá sa nedokazuje násilím. Kristus sám bol "tichý a pokorný srdcom" (Mt 11,29). Čo to pre nás znamená? Znamená to, že v diskusiách nesmú silné teologické presvedčenia, prebiť spôsob, akým ich obhajujeme. Diskusie a argumentácie nikdy nesmieme vyhrávať kričaním alebo znevažovaním oponenta. Chybu je možné opraviť s miernosťou – nie s cieľom ponížiť, ale pomôcť chybu pochopiť a napraviť. Miernosť vo vzájomnej komunikácii znamená nehodnotiť, ale počúvať a pýtať sa podporné otvorené otázky.

Trpezlivosť (makrothymia)

To znamená vytrvať aj keď je to náročné. Každý študent má svoje tempo učenia. Nie všetci pochopia všetko hneď, naraz. Preto to pre nás, pedagógov neraz znamená extra tvorivosť, vynaliezavosť s trpezlivosťou opakovať, vysvetľovať rôznymi spôsobmi. Výsledky poctivého štúdia, uvažovania, rozjímania často nie sú viditeľné hneď. Niektoré výsledky sú viditeľné po rokoch a rokoch štúdia. Asi najviac to vidia naši pedagógovia, ktorí Vás potrápia gréčtinou a hebrejčinou. 😊 Len veľmi pomaly sa písmenká menia na slová, slová na vety, vety na texty s významom. Trpezlivosť pedagóga odráža Božiu trpezlivosť s nami.

Znášanie jeden druhého v láske (anekomenoi allelon en agape)

Toto je snáď to najnáročnejšie. Môžeme niekoho znášať. Ale znášať v láske? To znamená akceptovať druhého so všetkými slabosťami, zvláštnosťami a rozdielmi. Začnime tým ľahším – luterán sa učí rešpektovať

rímskeho katolíka, ortodoxný dogmatik zasa pietistu. A teraz to ťažšie – introvert sa učí porozumieť extrovertovi a naopak. Ten, kto chodí vždy presne sa učí mať rád toho, ktorý mešká. Ten, kto sa vie plynulo vyjadrovať a rečniť nechá priestor aj tomu, komu sa slová hľadajú ťažšie. Láska je totiž, okrem iného, trpezlivá. Trpezlivo hľadá porozumenie pred posudzovaním.

3. Základ jednoty - sedem pilierov akademického spoločenstva (v. 4-6)

A teraz kjadru veci. Naša jednota, ako nám Pavol pripomína, nie je založená na našom úsilí, sympatiách alebo dohodách, ale na tom, čo Boh už urobil – čo urobil pre nás. Je to jasne vyjadrené v siedmich "jeden" – toto tvorí neotrasiteľný základ našej jednoty.

"Jedno telo" (hen soma)

Naša akademická komunita nie je len vzdelávacia inštitúcia alebo výskumné centrum - sme súčasťou Kristovho tela, čo dáva našim vzťahom radikálne odlišný zmysel a význam. Profesori, docenti, asistenti,

študenti - každý má v tomto spoločenstve svoju úlohu, ktorá mu bola zverená a ktorá má zmysel a význam pre celé spoločenstvo. Preto môžeme byť k sebe solidárni – pomáhať druhému s problémami, zdieľame sa so svojimi radosťami aj starosťami; jeden za druhým stojíme, jeden druhého podporujeme. Všetci máme totiž ten istý cieľ - budovaniu Kristovho kráľovstva. Nie sme konkurenti, ale spolupracovníci.

"Jeden Duch" (hen pneuma)

Ten istý Duch, ktorý inšpiroval biblických pisateľov, ktorý hovoril cez cirkevných otcov, ktorý viedol reformátorov, je dnes prítomný medzi nami. Duch Svätý je nie len predmet nášho štúdia. Je tým, ktorý nás povoláva, zhromažďuje, osvecuje, posväcuje a zachováva vo viere – je teda aktívny účastník vo všetkom, čo sa v našich životoch deje. Ten istý Duch môže k nám v rôznych situáciách hovoriť cez kolegu, študenta, či kritika. Je to ten istý Duch, ktorý nám dáva rôzne dary (1Kor 12,4-11). Jeden je dobrý systematický teológ, druhý vynikajúci biblista, tretí má dar pastorálnej služby. Namiesto žiarlivosti či

súťaživosti v našom
spoločenstve oslavujeme
rozmanitosť darov.

"Jedna nádej povolania" (mia elpis tes kleseos)

Všetci sme povolaní do tej istej eschatologickej nádeje - Božieho kráľovstva. Naše akademické úsilie má teda aj eschatologický rozmer. Nepracujeme len pre terajšok, ale pre Božiu budúcnosť. Aj keď budú momenty, že sa vám bude zdať akademická práca frustrujúca, že cirkev je v beznádejnom stave, že spoločnosť totálne ignoruje teológiu - máme nádej, že Boh dokončí svoje dielo.

"Jeden Pán" (heis kyrios)

Kristus je Pánom našej vedy aj našej služby. Kristus nie je len jeden z predmetov nášho štúdia, ale zvrchovaný Pán, ktorému je všetka naša práca podriadená. Všetko naše štúdium smeruje ku Kristovi alebo od neho vychádza. A preto sú veci, ktoré neurobím ani v mene akademickkej slobody, lebo by boli v rozpore s mojím vzťahom ku Kristovi.

"Jedna viera" (mia pistis)

Naše rôzne teologické perspektívy, metodologické prístupy a denominačné pozadia sa stretávajú v jednej viere v Ježiša Krista. Viera je darom od Boha – prichádza k nám zhora a preto môžeme mať rozdielne názory na spôsob krstu, cirkevnú štruktúru, eschatológiu, ale všetci veríme, že "Ježiš je Pán" (Rim 10,9). Naše teologické bádanie má vychádzať z viery a viesť k viere. Na pôde fakulty totiž nie sme dokonale neutrálni pozorovatelia, ale aktívni veriaci bádatelia.

"Jeden krst" (hen baptisma)

Všetci sme boli pokrstení do Kristovej smrti a zmŕtvychvstania (Rim 6,3-4). Toto je naša spoločná skúsenosť. Krst totiž nie je osobný individuálny akt, ale iniciácia – prijatie do spoločenstva. Je to Božie hlasné a jednoznačné „ÁNO!“ hriešnikovi, ktorý potrebuje ospravedlnenie a odpustenie. Krst nie je len minulá udalosť, ale každodenná súčasná realita. Každý deň má v nás zomierať starý Adam a k životu má byť kriesený nový Adam. Je to každodenný zápas a rozhodnutie kráčať s Kristom.

"Jeden Boh a Otec všetkých" (heis theos kai pater panton)

Posledný a najzákladnejší pilier - jeden Boh, ktorý je "nad všetkými, skrze všetkých a vo všetkých". Toto je trinitárne vyznanie - Otec, ktorý pracuje vo všetkých veciach prostredníctvom Syna v sile Ducha. Boh, ktorý je nad našimi plánmi, projektmi aj výsledkami. To nás zbavuje aj strachu aj pýchy. Ak aj zlyhám v skúške, alebo ak sa môj výskumný projekt nepodarí, viem, že Boh je väčší ako moje zlyhanie. A keď sa mi darí, viem, že úspech je darom od Boha, nie je výsledok môjho úsilia.

4. Výzva pre nový akademický rok

Milí bratia a sestry, začínali sme s obrazom sveta roztrhaného na kusy - sveta, kde rozdeľovanie sa zdá ľahšie než zjednocovanie. Ale Pavlove slová nám pripomínajú, že ako kresťanská akademická komunita máme pred sebou inú možnosť. Máme možnosť ukázať svetu, že rozdiely v názoroch nemusia viesť k rozdeleniu osôb. Že pokora, miernosť, trpezlivosť a láska nie sú len

teologické koncepty, ale živá realita nášho každodenného života. Že sedmička "jeden" nie sú len abstraktné vyznania, ale konkrétny základ našej spoločnej existencie.

Akademický rok, ktorý pred nami leží, sa môže stať priestorom a časom, kde

budeme svedčiť o jednote, ktorú nám Boh daroval. Naša fakulta môže byť miestom hľadania pravdy v láske. Keď my sami ukážeme, že teológia nie je len o tom, čomu veríme, ale o tom, ako žijeme jeden s druhým.

Dnes sme pozvaní aj k stolu Pánovmu – môžeme Bohu predložiť v pokání všetko, čo

nás rozdeľuje. A smieme byť vďační za jednotu, ktorú nám Kristus daruje. Nech nás Pán žehná v tomto novom roku, aby naše štúdium aj naše učenie slúžilo jeho sláve a bolo znamením nádeje pre roztrhaný svet.

Amen.

doc. PaedR. Katarína Valčová, PhD.

docentka

katedra praktickej teológie

Evanjelická bohoslovecká fakulta

Univerzita Komenského v Bratislave

EVANJELICKÁ
BOHOSLOVECKÁ FAKULTA
Univerzita Komenského
v Bratislave

